

Г О Д И Ш Е Н О Т Ч Е Т

За дейността на Изследователски център по глобализация и ПЧИ

(за академичната 2017-2018 г.)

Изследователски център по глобализация и ПЧИ е създаден с решение на АС през м. декември 2014 г. като самостоятелно звено в рамките на Научноизследователски институт в структурата на Икономически университет – Варна. ИЦГПЧИ извършва теоретични и приложни научни изследвания и образователна дейност в областта на световната икономика, международните икономически отношения, преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) и дейността на ТНК в световната и националната икономика.

През академичната 2017-2018 г. усилията на ИЦГПЧИ бяха насочени към изпълнението на три от основните функции на центъра:

1. Осъществяване на теоретични и емпирични изследвания по проблеми на глобализацията, ПЧИ и политиката към ПЧИ на равнището на световната наука чрез прилагането на екипния, проектен и програмен принцип.

От началото на 2017 г. екип на ИЦГПЧИ работи по иницириран от центъра научен проект по Наредба №3 на тема „Вносът на ПЧИ и реиндустриализацията на българската икономика (на примера на вноса на ПЧИ от ФРГ и Франция)“ (Договор № НИР-1/10.06.2016 г. с ИУ-Варна). През академичната година бяха реализирани голяма част от заложените по научната програма задачи, между които:

- На база изведената на предходния етап от реализацията на научни проект теоретична концепция за същността и съдържанието на процеса на реиндустриализация е съставена система от показатели, чрез която да бъдат оценени параметрите на процеса в България (неговите темпове, дълбочина и обхват).
- Направен е задълбочен анализ на измененията в производствената структура на икономиката на България в периода 1989 – 2018 г. Ясно очертани са отделните етапи, идентифицирани са определящите ги фактори, направен е и сравнителен нормативен анализ на спецификите на процесите на деиндустриализация и реиндустриализация в България и останалите страни от ЦИЕ.
- За първи път в българската литература е анализирана връзката между вноса на ПЧИ и структурните изменения в икономиката на България. Фокусът на изследването е върху процеса на реиндустриализация и значението на ПЧИ от Германия и Франция. Въпросите, на които емпиричният анализ не можа да намери отговор, са включени в анкетна карта, която ще бъде разпространена сред чуждестранните инвеститори през октомври, 2018 г.

- В резултат реализацията на предходните задачи, към настоящия момент с висока степен на готовност са 3 от главите на бъдещия монографичен труд, който трябва да представи резултатите от работата на научния екип.

Следва да се отбележи, че поради непредвидени обстоятелства, свързани с извънредните ангажименти на проф. З. Младенова по проекта /а тя се свежда до разработването на глава 1/ се забавя поради следните причини:

През м. септември 2017 г. проф. Младенова бе избрана за член на Акредитационния съвет на НАОА, от което произтекоха следните извънредни допълнителни отговорности:

- Участие в заседания на АС в гр. София най-малко 2 пъти в месеца.
- Бе избрана за наблюдаваща дейността на Постоянната комисия по Стопански науки и управление към НАОА, в резултат на което следва от време на време да участва и в техни заседания.
- Бе избрана за член на Комисия на НАОА по качеството и участва в заседания на Комисията.
- Бе определена за представител на АС на НАОА в Комитета по наблюдение на ОП „Наука и образование за интелигентен растеж” и участва и в заседания на тази институция.

В резултат, от м. септември 2017 г. проф. Младенова пребивава в София най-малко 3-4 пъти месечно. Наред с това тя трябва да изпълнява и нормалните си преподавателските и административни задължения в ИУ – Варна. Това не може да не се отразява върху работата по проекта.

Тъй като глава първа е теоретичната и концептуална основа на цялото изследване, забавянето по глава първа се отразява в забавяне на останалите части от разработката, особено върху последната емпирична част.

От друга страна следва да се отбележи, че избирането на проф. З. Младенова за член на Акредитационния съвет на НАОА е голяма чест за ИУ – Варна и е от голямо значение за университета и следва да се оценява единствено положително.

Авторският колектив е мотивиран да се опита да преодолее изоставането през втората половина на 2018 г.

Проектът има и важни устойчиви във времето ефекти не само по отношение репутацията, но и върху аналитичния потенциал на ЦИГПЧИ. Благодарение на полученото финансиране е събран голям обем от данни от официални източници (като НСИ, БНБ, ЮНКТАД, МВФ, ОИСР, СБ и др.), аналитични неправителствени организации и др. Чрез тях е създадена и структурирана обхватна база от данни, съдържаща изключително детайлна информация за параметрите на дейността на ТНК в България за последните две десетилетия, т.ч. число размер на капитала, неговата структура и динамика, създадена БДС и принос в БВП, заетост, трудови възнаграждения, влияние върху доходите, разходи за НИРД, взаимодействие с други

фирми и т.н. Структурата на данните позволява изчисляването на множество вторични производни показатели, както и изготвянето на различни разрези и извадки по националност на фирмите, вид дейност, размер на активите, начин на проникване в страната, особености на производството и т.н. Амбицията е базата от данни непрекъснато да се разширява и актуализира с нови данни и да служи като основа за провеждане и на бъдещи емпирични изследвания, както и осигуряването на консултантски услуги по външни поръчки и проекти.

2. Организиране научни конференции, кръгли маси и други форуми за популяризиране резултатите от изследванията и издигане авторитета на Центъра и на ИУ-Варна като значим научен център.

Част от междинните резултати от работата по проекта „Вносът на ПЧИ и реиндустриализацията на българската икономика (на примера на вноса на ПЧИ от ФРГ и Франция)“ бяха представени от доц. К. Колев на научната конференция „Икономика и икономическа теория: проблеми и взаимодействия“ (ноември 2017 г.) и публикувани като доклад със заглавие „Роля на индустриалния сектор за възстановяването и растежа на българската икономика след глобалната криза“. Анализът оправдано събуди интерес сред колегите и получи тяхното одобрение, което допълнително мотивира екипа в неговата работа.

3. Стимулиране на научноизследователската дейност на студенти и докторанти в дадената тематична област; обогатява учебния процес при отразяване на процесите на глобализация на икономиката, движението на ПЧИ и други важни икономически процеси и други.

През 2017 г. ИЦППЧИ съвместно с катедра „ОИГ“ обяви места за редовна докторантура със зададена тема: „Вносът на ПЧИ в България“. На тази инициатива Центърът гледа като на стъпка към увеличаване на изследователския състав на Центъра и към формирането на специалистите по ПЧИ в ИУ – Варна. Конкурсът беше успешен и на 01.02.2018 г. с решение на ФСФ в редовна докторантура бе зачислена докторант Славена Стефанова Цонева. Темата на дисертацията е „Транснационални корпорации и развитието, и надграждането на човешкия капитал в България“ с научен ръководител доц. К. Колев.

31.08.2018 г.

Ръководител на ЦИГПЧИ:

/Проф. д-р Зоя Младенова/